

Zadání:

Práce ve dvojicích

Žák A: Zpracuj informace k volebnímu systému do Poslanecké sněmovny a napiš odpovídající kritéria do tabulky.

Žák B: Zpracuj informace k volebnímu systému do Senátu a napiš odpovídající kritéria do tabulky

Žáci A a B: Informujte svého partnera o volbách do Poslanecké sněmovny / Senátu.

Doplňte tabulku tak, aby na konci vašeho rozhovoru byla celá tabulka správně vyplněna.

Pro volby do Senátu se užívá dvoukolový, tzv. absolutní většinový systém. I hlasování dle zásady většinového systému vyplývá z Ústavy ČR (čl. 18). ČR je pro tyto volby rozdělena do 81 volebních obvodů. Volby do Senátu se konají každé dva roky, přičemž volena je vždy jen jedna třetina všech senátorů, tedy 27. Senátoři jsou tak voleni na 6 let. Termín, kdy se ve kterém volebním obvodu vybírá senátor, byl stanoven v době, kdy Senát vznikl, a to losováním.

Na každý obvod připadá jeden mandát. Na rozdíl od voleb do Poslanecké sněmovny, v nichž volič vybírá z kandidátních listin stran a hnutí, při senátních volbách vybírá jednoho z kandidátů. Každý kandidát je napsán na jednom volebním lístku. Volič si musí vybrat jediného kandidáta, jehož volební lístek vloží do obálky a vhodí do urny. Pokud do urny hodí více volebních lístků se jménem jednoho kandidáta, hlas je platný. Jestliže ovšem vhodí více lístků s různými kandidáty, je hlas neplatný.

Ke zvolení musí některý z kandidátů získat absolutní většinu hlasů. Pokud žádný z kandidátů nezíská více než padesát procent hlasů již v prvním kole, koná se o týden později druhé kolo. Do toho postupují dva kandidáti s nejvyšším počtem hlasů z kola prvního. V drtivé většině případů se druhé kolo opravdu uskuteční, protože případů, kdy byl zvolen kandidát v kole prvním, bylo za celou dobu existence Senátu jen velmi málo. Kandidáti, kteří vypadnou v prvním kole, mohou, ale nemusí, podpořit některého ze dvou postupujících kandidátů. V druhém kole je pak senátorem zvolen ten kandidát, který získá více hlasů. ►

► Senátní volební systém má řadu zajímavých efektů. Prvním z nich je postupně sílící zastoupení kandidátů, kteří kandidují jako nezávislí, jako nestraníci, jako kandidáti hned několika stran či hnutí, případně jako zástupci politických uskupení regionálního či lokálního charakteru. Druhý efekt spočívá v časté negativní volbě ve druhém kole. Tedy situaci, kdy voliči nevybírají podle pozitivních očekávání od jednoho z kandidátů, ale aby zamezili zvolení druhého z kandidátů, který je pro ně z nějakých důvodů nepřijatelný (lidských, politických apod.). Konečně je velmi důležité, že tento volební systém dosud poměrně jednoznačně eliminoval počet senátorů z politických uskupení stojících na okraji politického spektra, tedy například na jedné straně kandidátů KSČM a na straně druhé formací extrémně či radikálně pravicových. K eliminaci kandidátů z okrajů politického spektra napomáhá i zmíněná podpora vypadlých kandidátů postupujícím. Obvykle kandidáti podpoří v druhém kole reprezentanta demokratických stran proti reprezentantovi z extrémních či radikálních stran.

Pokud mandát některého ze senátorů zanikne (dle čl. 25 Ústavy ČR), musejí se konat doplňovací volby. Senátor zvolený v doplňovacích volbách ovšem vykonává svůj mandát jen do okamžiku, kdy skončí volební období původně zvoleného senátora. Senát není možné, na rozdíl od Poslanecké sněmovny, rozpustit. Postupné doplňování Senátu napomáhá udržení politické stability v zemi.

Volební účast v senátních volbách bývá rozdílná mezi prvním a druhým kolem. První kolo většinou probíhá souběžně s volbami do obecních či krajských zastupitelstev a má tak větší účast. Druhé kolo konající se o týden později samostatně má obvykle výrazně menší účast.